

**II SA/Łd 946/17, Rozpoznanie wniosku o umorzenie należności z tytułu świadczeń nienależnie wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej. - Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi**

LEX nr 2431652

**Wyrok**

**Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi**

**z dnia 10 stycznia 2018 r.**

**II SA/Łd 946/17**

**Rozpoznanie wniosku o umorzenie należności z tytułu świadczeń nienależnie wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.**

**TEZA aktualna**

1. Z przepisu art. 23 ust. 8 u.p.o.u.a. wynika, że: po pierwsze - decyzja w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń ma charakter uznaniowy, po drugie - umorzenie kwot nienależnie pobranych świadczeń jest wyjątkiem od zasady zwrotu takiego świadczenia, po trzecie - przesłanką obligatoryjną zastosowania instytucji umorzenia jest wystąpienie po stronie wnioskodawcy "szczególnie uzasadnionych okoliczności dotyczących sytuacji rodziny".
2. Ustalenie wystąpienia przesłanki "szczególnie uzasadnionych okoliczności dotyczące sytuacji rodziny" w każdym przypadku wymaga od organu odniesienia się do ocen pozaprawnych. Przesłanka ta powinna być więc badana pod kątem oceny indywidualnej, przy uwzględnieniu wszystkich tych okoliczności, które w konkretnej sprawie kształtują sytuację wnioskodawcy i jego rodziny jako szczególną z punktu widzenia słuszności i zasadności umorzenia nienależnie pobranego świadczenia.
3. Rozpoznając wniosek o umorzenie nienależnie pobranych świadczeń organ administracji zobligowany jest zbadać sytuację życiową wnioskodawcy oraz rodziny, którą tworzy (rozumianą jako sytuacja materialna, stan rodziny, stan zdrowotny, czy zdolność podjęcia zatrudnienia). Przy ocenie wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 23 ust. 8 u.p.o.u.a. znaczenie mają również przyczyny i okoliczności powstania zadłużenia.
4. Niskie dochody nie stanowią same w sobie przesłanki, która umożliwiłaby umorzenie należności z tytułu świadczeń nienależnie wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.
5. Przepis art. 23 ust. 8 u.p.o.u.a. może być zastosowany tylko wtedy, gdy sytuacja rodziny wynikająca ze szczególnie uzasadnionych okoliczności uniemożliwia spłatę nienależnie pobranego świadczenia nie tylko w chwili wnioskowania o jej umorzenie, ale także w przyszłości. Omawiany przepis nie może być stosowany tylko dlatego, iż sytuacja rodziny jest trudna. Trudności te muszą być wyjątkowe, wykluczające ewentualność spłaty należności także w przyszłości.

**UZASADNIENIE**

**Skład orzekający**

Przewodniczący: Sędzia WSA Joanna Sekunda-Lenczewska (spr.).

Sędziowie WSA: Jolanta Rosińska, Sławomir Wojciechowski.

### **Sentencja**

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi - Wydział II po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 stycznia 2018 r. sprawy ze skargi E. W. na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ł. z dnia (...) nr (...) w przedmiocie odmowy umorzenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oddala skargę. LS

### **Uzasadnienie faktyczne**

Decyzją z dnia (...) r., nr (...), Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł., po rozpatrzeniu odwołania wniesionego przez E. W. od decyzji Prezydenta Miasta Ł. z dnia (...) r. nr (...) orzekającej:

1. o odmowie umorzenia w całości kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r. w wysokości 1200,00 zł wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wydania decyzji w kwocie 1053,39 zł, co w sumie stanowi kwotę 2253,39 zł.
2. o odmowie umorzenia w części kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r.
3. o odmowie umorzenia odsetek od kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r.
4. o rozłożeniu na 23 raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r. w wysokości 1200,00 zł wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wydania decyzji w kwocie 1053,39 zł, co w sumie stanowi kwotę 2253,39 zł w następujący sposób: - 22 raty po 100,00 zł miesięcznie - 1 ostatnia rata 53,39 zł, którą należy powiększyć o ustawowe odsetki doliczone do dnia całkowitej spłaty zadłużenia, utrzymało w mocy decyzję organu I instancji.

Organ odwoławczy wskazał, iż decyzją ostateczną Prezydenta Miasta Ł. nr (...) z dnia (...) marca 2014 r. orzeczono o konieczności zwrotu przez E. W. nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko - O. W., za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r. w wysokości 1200,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi na dzień wydania ww. decyzji w kwocie 711,76 zł, co łącznie stanowiło kwotę 1911,76 zł. Wobec braku spłaty zadłużenia w dniu 15 lipca 2015 r. został wystawiony tytuł wykonawczy nr: (...).

W dniu 16 maja 2017 r. do organu I instancji wpłynęło podanie E. W. (uzupełnione w dniu 19 czerwca 2017 r.) z prośbą o umorzenie w całości lub w części kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r., o umorzenie odsetek od kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009

r.

Od dnia 25 marca 2014 r., tj. od dnia następującego po dniu wydania decyzji o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego do dnia wydania zaskarżonej decyzji doliczono odsetki w wysokości 341,63 zł. Wobec powyższego aktualna kwota zadłużenia wynosi 1200,00 zł wraz z odsetkami w kwocie 1053,39 zł, co łącznie stanowi kwotę 2253,39 zł.

Przytaczając treść art. 23 ust. 1, ust. 1a, ust. 7 oraz ust. 8 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489 z późn. zm.)

Kolegium stwierdziło, iż ustawodawca pozostawił uznaniu organu administracji kwestię ewentualnego umorzenia bądź rozłożenia na raty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Instytucja uznania administracyjnego oznacza, iż organ administracyjny może, ale nie musi umorzyć albo rozłożyć na raty kwotę nienależnie pobranych świadczeń alimentacyjnych, co oznacza możliwość negatywnego dla strony rozstrzygnięcia nawet w sytuacji istnienia przesłanek jej umorzenia. Użyty w powyższym przepisie zwrot "może" wskazuje, iż instytucja ta ma charakter uznaniowy.

Następnie przywołując treść art. 7 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, dalej jako "k.p.a.") organ odwoławczy wskazał, iż granicą uwzględnienia w postępowaniu administracyjnym słusznego interesu strony jest zaistnienie kolizji z interesem społecznym. Powołując się na interes społeczny, organ administracji winien zarazem wskazać o jaki interes chodzi oraz wskazać jego istnienie i znaczenie. Kontrola prawidłowości decyzji podejmowanych w oparciu o tzw. uznanie administracyjne polega przy tym na kontroli czy wydanie decyzji zostało poprzedzone prawidłowo prowadzonym postępowaniem, w szczególności zaś czy w toku postępowania podjęto wszelkie kroki do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, czy zebrano wszystkie dowody w celu ustalenia istnienia bądź nieistnienia ustawowych przesłanek decyzji uznaniowej oraz czy podjęta na ich podstawie decyzja nie wykracza poza granice uznania administracyjnego czyli nie nosi cech dowolności.

Kolegium podkreśliło, iż z przeprowadzonego przez organ I instancji postępowania wyjaśniającego wynika, iż E. W. mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z synem O. W. Strona zatrudniona jest w firmie A SA na podstawie umowy zlecenia, a wynagrodzenie prowizyjne wynosi ok. 200,00 zł netto miesięcznie. Ponadto strona otrzymuje alimenty w wysokości 950,00 zł miesięcznie oraz świadczenie wychowawcze w wysokości 500,00 zł miesięcznie. W dniu 19 czerwca 2017 r. E. W. oświadczyła, że nie korzysta z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł. Stałe miesięczne wydatki mieszkaniowe to opłata za czynsz w wysokości 350,00 zł, za gaz w wysokości 80,00 zł oraz za energię elektryczną w wysokości 100,00 zł miesięcznie, woda ok. 60,00 zł miesięcznie. W swoim podaniu strona podniosła, że posiada zadłużenie mieszkaniowe w wysokości 40000,00 zł. Ponadto posiada kilka postępowań komorniczych. W podaniu z dnia 15 maja 2017 r. strona podniosła, że ponosi miesięczne koszty związane ze spłatą kredytu hipotecznego w wysokości 500,00 zł miesięcznie oraz z zakupem migawki w wysokości 80,00 zł miesięcznie. Organ I instancji rozpatrując podanie E. W. o ulgę w spłacie zadłużenia wziął pod uwagę jedynie podstawowe wydatki związane z utrzymaniem mieszkania.

Oceniając powyższe organ odwoławczy podkreślił, iż obecna sytuacja finansowa E. W. w istocie nie jest łatwa, jednakże niskie dochody nie mogą zostać uznane za wystarczającą przesłankę uzasadniającą umorzenie zadłużenia. Przyjęcie dochodów jako jedynych kryteriów oceny wniosku o umorzenie zadłużenia, skutkowałoby automatycznym umarzaniem wszystkich nienależnie pobranych świadczeń. Wskazał nadto, iż wielu obywateli utrzymuje się z zasiłków dla bezrobotnych, emerytur, rent, prac dorywczych, prowadzenia działalności gospodarczej w niewielkim rozmiarze i pomimo borykania się z różnymi trudnościami wywiązują się ze swoich zobowiązań i należności wobec budżetu państwa. Strona winna szukać sposobu poprawy swojej sytuacji finansowej we własnym działaniu. Borykanie się bowiem z różnymi problemami, jakie stwarza rynek, jest jednym z elementów szeroko rozumianego ryzyka gospodarczego i niezasadnym jest przenoszenie go na budżet państwa. Podjęcie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy poprawiłoby sytuację finansową E. W.

W dalszej kolejności Kolegium wskazało, iż umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń powinno mieć miejsce tylko wówczas, gdy sytuacja dochodowa zobowiązanego do zwrotu nie pozwala na spłatę należności. Stan taki powinien być jednak efektem czynników obiektywnych, na które zobowiązany nie ma wpływu. Nie chodzi bowiem o subiektywne przekonanie, co do umorzenia należności, ale o rzeczywisty brak możliwości zapłaty spowodowany nadzwyczajnymi nieprzewidzianymi zdarzeniami losowymi, do których można zaliczyć klęski żywiołowe powodujące utratę majątku, czy też inne nadzwyczajne względy. Należności budżetowe podlegają szczególnej ochronie i winny być regulowane w pierwszej kolejności.

W niniejszej sprawie przyczyny powstania przedmiotowych należności nie miały charakteru wyjątkowego, które uniemożliwiłyby E. W. zapłatę nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r. Trudności finansowe, jak i niepowodzenie strony w życiu osobistym nie mogą skutkować obligatoryjnym przyznaniem ulg w spłacie zaległych zobowiązań ciążących na dłużniku.

O przypadkach, w których nie przysługuje E. W. prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także o konieczności informowania o każdej zmianie mającej wpływ na prawo do tych świadczeń, strona została pouczona we wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz w decyzji przyznającej te świadczenia. Taką zmianą niewątpliwie było podjęcie przez E. W. alimentów od dłużnika alimentacyjnego w trakcie pobierania świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Żądanie zwrotu kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na dziecko O. W. nie może być postrzegane jako dodatkowa uciążliwość czy kara, ale jako prosty zwrot świadczeń, które w sposób nienależny znalazły się w posiadaniu strony.

Mając na względzie powyższe ustalenia Kolegium stwierdziło, iż brak jest podstaw do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki do umorzenia w całości albo w części kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r. w wysokości 1200,00 zł.

Rozpatrując wniosek E. W. w części dotyczącej umorzenia kwoty pobocznej zadłużenia organ podkreślił, iż strona nie dokonała spłaty równowartości kwoty głównej nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami

nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi wraz z odsetkami. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do dnia spłaty kwoty głównej zadłużenia. Brak spłaty przez E. W. zadłużenia spowodował naliczenie większej kwoty odsetek.

W związku z powyższym, w ocenie Kolegium, nie zachodzą przesłanki dające podstawę do umorzenia odsetek naliczonych od kwoty głównej nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Organ podkreślił nadto, iż po dokonaniu całkowitej spłaty należności głównej E. W. może złożyć podanie w organie I instancji o umorzenie kwoty odsetek.

Biorąc pod uwagę sytuację dochodową oraz dobrowolne zobowiązanie E. W. do spłaty zadłużenia, w ocenie organu, zachodzą przesłanki uzasadniające rozłożenie na 23 raty spłaty kwoty nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 września 2009 r., w tym 22 raty w wysokości po 100,00 zł miesięcznie oraz jedna rata w wysokości 53,39 zł, którą należy powiększyć o ustawowe odsetki doliczone do dnia całkowitej spłaty zadłużenia, co powinno umożliwić E. W. spłatę powstałego zadłużenia. Wpłacane przez E. W. raty będą zaliczane proporcjonalnie na spłatę kwoty głównej zadłużenia i spłatę odsetek.

Reasumując, w ocenie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ł., organ I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie wyjaśniające, wydana zaś w sprawie decyzja jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa.

Na ostateczną decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Ł. skargę do sądu administracyjnego złożyła E. W. zaskarżając powyższe rozstrzygnięcie w całości twierdząc, iż spełniła przesłanki z art. 23 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W odpowiedzi na skargę Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Ł. podtrzymało stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i w związku z tym wniosło o oddalenie skargi.

### **Uzasadnienie prawne**

Wojewódzki Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

W myśl art. 1 § 1 i § 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1066 z późn. zm.) sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej.

Zgodnie z art. 134 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1369 z późn. zm., dalej jako - "p.p.s.a."), sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy nie będąc związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Rozpoznając sprawę w ramach tak zakreślonych granicach, Sąd uznał, że skarga nie jest zasadna. Sąd kontroluje legalność decyzji a w działaniu organu administracji w niniejszej sprawie nie dopatrywał się ani naruszenia norm prawa materialnego, ani też naruszenia przepisów postępowania.

Materialnoprawną podstawę zaskarżonej decyzji stanowi art. 23 ust. 8 ustawy z dnia 27 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zgodnie z którym organ

właściwy wierzyciela może umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny. Z cytowanego przepisu wynika, że: po pierwsze - decyzja w tym przedmiocie ma charakter uznaniowy, po drugie - umorzenie kwot nienależnie pobranych świadczeń jest wyjątkiem od zasady zwrotu takiego świadczenia, po trzecie - przesłanką obligatoryjną zastosowania instytucji umorzenia jest wystąpienie po stronie wnioskodawcy "szczególnie uzasadnionych okoliczności dotyczących sytuacji rodziny". Zatem wynik postępowania w przedmiocie umorzenia nienależnie pobranych świadczeń zależy od tego, czy przedstawione przez wnioskodawcę okoliczności dotyczące sytuacji rodziny zostaną ocenione przez organ administracji jako "szczególnie uzasadnione". Przy czym wskazać należy, że ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie zawiera definicji pojęcia "szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny". Ustalenie wystąpienia tej przesłanki w każdym przypadku wymaga zatem od organu odniesienia się do ocen pozaprawnych. Przesłanka ta powinna być więc badana pod kątem oceny indywidualnej, przy uwzględnieniu wszystkich tych okoliczności, które w konkretnej sprawie kształtują sytuację wnioskodawcy i jego rodziny jako szczególną z punktu widzenia słuszności i zasadności umorzenia nienależnie pobranego świadczenia. Nie ulega wątpliwości, że rozpoznając wniosek o umorzenie nienależnie pobranych świadczeń organ administracji zobligowany jest zbadać sytuację życiową wnioskodawcy oraz rodziny, którą tworzy (rozumianą jako sytuacja materialna, stan rodziny, stan zdrowotny, czy zdolność podjęcia zatrudnienia). Przy ocenie wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 23 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów znaczenie mają również przyczyny i okoliczności powstania zadłużenia.

Co więcej ustawodawca wskazał, że organ "może" umorzyć należności z tytułu wypłaconych nienależnie świadczeń. Pozostawiając tym samym organowi uznanie co do wyboru prawnych możliwości. Wydanie decyzji musi zostać poprzedzone wyjaśnieniem okoliczności sprawy w zakresie sytuacji dochodowej i rodzinnej wnioskodawcy, do czego w sposób wyraźny obliguje organ administracji cytowany wyżej art. 23 ust. 8 ustawy - co w przedmiotowej sprawie organy właściwie zrealizowały.

Zdaniem składu orzekającego, materiał dowodowy znajdujący się w aktach sprawy nie daje podstaw do stwierdzenia, iż wskazanym wyżej powinnościom w toku postępowania administracyjnego uchybiono. Wniosek skarżącej został rozpatrzony przy uwzględnieniu jej sytuacji dochodowej i rodzinnej, a wyciągniętych na tej podstawie wniosków nie można uznać za dowolne. Organ administracji poczynił zatem ustalenia w oparciu o całokształt materiału dowodowego (art. 80 k.p.a.), zgromadzonego i zbadanego w sposób wyczerpujący (art. 77 § 1 k.p.a.), a więc przy podjęciu wszelkich kroków niezbędnych dla dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego, jako warunku wydania decyzji o przekonującej treści (art. 11 k.p.a.).

Przed wszystkim słusznie organy uznały, że instytucja umorzenia przedmiotowych należności jest wyjątkowa, co oznacza, że w sytuacji osoby występującej o podjęcie takiej decyzji muszą wystąpić szczególne okoliczności. Obowiązek alimentacyjny zgodnie z art. 128 i 133 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 583, z późn. zm., dalej także: Krio) - w przypadku rodziców w stosunku do

ich dzieci ma charakter obligatoryjny. System zabezpieczenia społecznego nie ma zaś na celu zwolnienia w całości rodzica z ponoszenia kosztów utrzymania dzieci. Pogląd ten pozostaje w zgodzie z konstytucyjną zasadą pomocniczości (wyrażoną w preambule Konstytucji RP), stosownie do której Państwo ma wspierać, a nie zastępować w alimentacji osoby do tego zobowiązane (por. rozważania w pkt 4.2 wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 23 czerwca 2008 r., sygn. akt P 18/06). Nie jest zatem uzasadnionym, aby pochoinnie przerzucać obowiązek alimentacyjny na ogół podatników, tym bardziej, że celem zabezpieczenia społecznego jest zapewnienie bytu dzieciom rodziców, którzy nie są w stanie samodzielnie regulować należności na ich rzecz. Nie jest to także pomoc bezzwrotna, a w sytuacji świadczeń nienależnie pobranych obowiązkiem organu jest dochodzenie ich zwrotu.

Wyjątkowość instytucji umorzenia oznacza całkowitą rezygnację z prawa do dochodzenia w przyszłości ich zwrotu. Jak zatem wskazano umorzenie powinno mieć miejsce tylko wówczas, gdy sytuacja dochodowa zobowiązanego lub jego rodziny jest ciężka, niejako nie rokująca poprawy. Stan taki powinien być jednak efektem czynników obiektywnych, na które strona nie ma wpływu, gdyż tylko takie przesłanki mogą uzasadniać umorzenie jakichkolwiek należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Z akt sprawy nie wynika natomiast, aby takie szczególne okoliczności miały miejsce. Zgodnie z ustalonym w niniejszej sprawie stanem faktycznym skarżąca mieszka i prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z synem O. W. Strona zatrudniona jest w firmie A SA na podstawie umowy zlecenia, a wynagrodzenie prowizyjne wynosi ok. 200,00 zł netto miesięcznie. Ponadto strona otrzymuje alimenty w wysokości 950,00 zł miesięcznie oraz świadczenie wychowawcze w wysokości 500,00 zł miesięcznie. E. W. nie korzysta z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ł. Stałe miesięczne wydatki mieszkaniowe to opłata za czynsz w wysokości 350,00 zł, za gaz w wysokości 80,00 zł oraz za energię elektryczną w wysokości 100,00 zł miesięcznie, woda ok. 60,00 zł miesięcznie. Skarżąca posiada zadłużenie mieszkaniowe w wysokości 40000,00 zł. Ponadto posiada kilka postępowań komorniczych. Skarżąca ponosi miesięczne koszty związane ze spłatą kredytu hipotecznego w wysokości 500,00 zł miesięcznie oraz z zakupem migawki w wysokości 80,00 zł miesięcznie.

Zgodzić się trzeba z zaprezentowaną w uzasadnieniach decyzji obu organów argumentacją co do tego, że niskie dochody nie stanowią same w sobie przesłanki, która umożliwiłaby umorzenie należności z tytułu świadczeń nienależnie wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej. Należy podkreślić, że przepis art. 23 ust. 8 ustawy może być zastosowany tylko wtedy, gdy sytuacja rodziny wynikająca ze szczególnie uzasadnionych okoliczności uniemożliwia spłatę nienależnie pobranego świadczenia nie tylko w chwili wnioskowania o jej umorzenie, ale także w przyszłości. Omawiany przepis nie może być stosowany tylko dlatego, iż sytuacja rodziny jest trudna. Trudności te muszą być wyjątkowe, wykluczające ewentualność spłaty należności także w przyszłości. Taki charakter trudności rodziny skarżącej w rozpatrywanej sprawie nie został wykazany (por. wyrok NSA z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. akt I OSK 1863/15, LEX nr 2294161).

W tych okolicznościach zasadnie organy uznały, iż sytuacja dochodowa skarżącej, jakkolwiek jest trudna, to nie uzasadnia umorzenia ciążyących na niej należności z tytułu wypłaconych na rzecz dziecka świadczenia alimentacyjnego. Obowiązkiem skarżącej jest

bowiem stałe podejmowanie działań zmierzających do poprawy jej sytuacji, a tym samym pozwalających na wywiązanie się z ciężącego na niej obowiązku zwrotu należności wypłaconych z funduszu alimentacyjnego.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że w orzecznictwie sądowym nie budzi wątpliwości, iż sądowa kontrola uznania administracyjnego ma charakter ograniczony. Sądowej kontroli legalności decyzji wydanej w ramach uznania administracyjnego podlega prawidłowość przeprowadzonego postępowania oraz badanie formalne decyzji, nie zaś zasadność jej wydania. Kontrola ta dotyczy zarówno wykładni prawa materialnego, jak i właściwego przeprowadzenia postępowania dowodowego, uwzględniającego wynikające z przepisów k.p.a. reguły dowodzenia, kompletność materiału dowodowego oraz jego ocenę. W przypadku, gdy ustawodawca daje organowi możliwość rozstrzygnięcia sprawy na zasadzie uznania, sądowa kontrola jego decyzji obejmuje jedynie samo postępowanie poprzedzające jej wydanie, a nie rozstrzygnięcie będące wynikiem dokonania wyboru (por. wyrok WSA w Kielcach z dnia 16 września 2010 r., sygn. akt I SA/Ke 451/10, LEX nr 748959 oraz WSA w Krakowie z dnia 27 listopada 2009 r., sygn. akt I SA/Kr 1079/09, LEX nr 586630).

Ocena sytuacji należy do organów administracji i to organ decyduje, czy w danej sprawie zaistniały okoliczności uniemożliwiające zwrot nienależnie pobranych świadczeń. Zgodnie bowiem z utrwaloną linią orzecznictwa, jak podkreślił również organ w zaskarżonej decyzji, użyty w art. 23 ust. 8 ustawy zwrot "szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji rodziny" należy interpretować biorąc pod uwagę to, iż co do zasady do świadczeń alimentacyjnych uprawnione są jedynie osoby o niewysokich dochodach, spełniające tzw. kryterium dochodowe. Nawet zatem sama trudna sytuacja materialna danej rodziny nie uzasadnia umorzenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń. Jest to możliwe dopiero wówczas, gdy sytuacja rodziny będzie "szczególna" i to szczególna na tle rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych, a nie względem wszystkich rodzin (por. wyrok WSA w Lublinie z dnia 24 listopada 2011 r., sygn. akt II SA/Lu 687/11, LEX nr 1116415). Odmawiając skarżącej umorzenia nienależnie pobranych świadczeń alimentacyjnych wraz z ustawowymi odsetkami organy nie przekroczyły granic uznania administracyjnego, co wynika z przedstawionej argumentacji, a brak uwzględnienia żądania strony nie jest równoznaczny z wadliwością decyzji. Jednocześnie podkreślić należy, że wydając decyzję odmowną w zakresie umorzenia należności organy miały na względzie zarówno trudną sytuację materialną i rodzinną oraz wysokość uzyskiwanego przez skarżącą dochodu oraz ponoszonych przez nią wydatków, co znalazło wyraz w pozytywnym rozstrzygnięciu w zakresie rozłożenia należności na raty.

Zdaniem sądu, ustalenia stanowiące podstawę wydanych w sprawie rozstrzygnięć przeprowadzone zostały w oparciu o prawidłową ocenę zebranego i kompletnego materiału dowodowego, zgodnie z art. 7, art. 8, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 k.p.a. W podsumowaniu stwierdzić przyjdzie, że zarówno zaskarżona decyzja, jak i poprzedzająca ją decyzja organu pierwszej instancji, zostały wydane w wyniku ustalenia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznych, po dokonaniu prawidłowej oceny dowodów i zastosowaniu trafnej wykładni prawa materialnego.

Uwzględniając powyższe, w ocenie sądu organy należycie zbadały i oceniły sytuację materialną i rodzinną skarżącej, a wyprowadzone przez nie wnioski nie przekroczyły granic



uznania administracyjnego i uzasadniały odmowę umorzenia przedmiotowych należności.  
Dlatego też na podstawie art. 151 p.p.s.a., sąd oddalił skargę jako bezzasadną.  
A.B.